Boris Gudonow – De groene Amsterdamer

Moessorgski meets Matrix

De Groene Amsterdammer 8.6.2007

Operafans zouden Lehmeier kennen vanwege zijn internationaal gewaardeerde productie Angela: Eine Nationaloper (over Angela Merkel) en zijn geheel door mannen bezette uitvoering van Mozarts Cosi fan tutte. Het was te verwachten dat zijn Boris,hier in die oerversie van 1869, er zeer contemporain uitzag, met blinkende computerinterieurs, flatscreens, videoprojecties, „transparante“ wanden waardoorhen het koor weggemorft werd, enzovoort. Overigens: geen homoscènes. Wat dat allemaal met Boris Godoenov te maken had? Niks.

Lehmeier maak uit Moessorgski´s scènes over het leven van een tsaar een beklemmende voorstelling over de Russische geschiedenis, maar hij toont die geschiedenis zelf niet. In plaats daarvan biedt zijn enscenering een visueel commentaar dat laat zien hoe een modern, veramrd volk in lichtblauwe thermojacks door een stel mannen in donkere pakken rondgecommandeert wordt, en hoe dat volk met „religieus“ spektakel voorgespiegeld krijgt dat alles „van God“ komt. En dus ziet Boris (de opvallend jonge, licht van timbre, maar machtig zingende Almas Svilpa) eruit als Jezus-met-dreadlocks, in witte lendendoek, gewikkeld in een roodgouden ikonenmantel. Hij is een reliek, waar de machtigen op de achtergrond met spelen, en als hij voor dat spel geen waarde meer heeft (in de sterfscène aan het slot), dan wordt de volgende „van God gezonden“ kandidaat (de pretendent Grigori – Marcel Reijans)

voor het volk in die mantel gehesen.

Dat deze opzet niet op de zenuwen werkte kwam doordat het visuele commentaar de geschiedenis nergens in de weg zat: de enscenering liep parallel met de muziek. Natuurlijk kreeg de muzikale interpretatie daardoor veel gewicht; die was in handen van de jonge Russische dirigent Vasily Petrenko. Hij wierp zich met gloeiende ijver op de rotsige klankwereld van Moessorgski en liet het Gelders Orkest de partituur ziedend spelen, en ook het koor van de Reisopera, anngevuld met het Stadsjongenskoor Oldenzaal, stortte zich met opvallend enthousiasme op de muziek.